

Voorwoord bij de tweede druk

Aan deze geheel herziene tweede druk van 'Scheiden in Nederland' heb ik, op velerlei verzoek, een hoofdstuk over de internationaalprivaatrechtelijke aspecten van het scheidingsrecht toegevoegd.

Ook zijn de tekst en voorbeelden in deel 2 aangepast aan de stand van het recht per ultimo april 2013.

Zo zijn relevante wijzigingen ten aanzien van het huwelijksvermogensrecht, fiscaal partnerschap, herindeling rechterlijke colleges, kinderalimentatie, familieprocesrecht (LOVF normen), gedragscode voor familierechtadvocaten en andere onderwerpen verwerkt in deze nieuwe uitgave.

'Scheiden in Nederland' biedt de advocaat en andere professionals een routebeschrijving bij de behandeling van scheidingsproblematiek. Het boek beschrijft ook de diverse scenario's en valkuilen die de advocaat onderweg kan tegenkomen.

De stof wordt op een systematische en praktijkgerichte wijze gepresenteerd. De problematiek van het driedelige scheidingsproces (menselijk, zakelijk en juridisch) neemt daarbij een prominente plaats in.

Mijn dank gaat uit naar iedereen (thuisfront, collegae en confrères, cursisten, cliënten en anderen) die een bijdrage heeft geleverd aan de inhoud van deze tweede druk.

*Annette M. van Riemsdijk
Bilthoven, juni 2013*

Voorwoord bij de eerste druk

‘In mijn praktijk als echtscheidingsadvocaat merkte ik dat naast het goed op de hoogte zijn van de juridisch inhoudelijke regels, het goed kunnen inschatten van de situatie en het omgaan met emoties die bij de cliënt leven minstens zo belangrijk zijn. Niet zelden wordt dit door advocaten onderschat. De eerste fase van het scheidingsproces is bepalend voor het verloop. Ik leer cursisten hoe zij hun cliënten vanaf het begin van het echtscheidingsproces optimaal en efficiënt bij kunnen staan.’¹

Scheiden vormt voor veel mensen meestal een moeizaam, emotioneel en zakelijk veelal ontwrichtend proces. Een advocaat of andere professional die hier inzichtgevend en constructief mee omgaat blijkt waardevol.

Hoewel er over de menselijke, zakelijke en juridische kanten van scheiden veel kennis bestaat, blijken startende en herintredende professionals in het familierecht moeite te hebben met de praktische toegang en toepassing hiervan.²

Wie voor het eerst een scheiding begeleidt weet niet onmiddellijk waar te beginnen. Handboeken en websites, hoe goed gedocumenteerd en zinvol ook, bieden geen praktische aanpak, laat staan een overzicht.

Waar traditioneel voornamelijk de advocaat scheidingen begeleidde, doen anno 2010 ook andere professionals dit. Zo zijn notarissen, mediators, coaches, gedragswetenschappers, scheidingsmakelaars, scheidingsconsulenten, accountants en andere adviseurs actief op en in de scheidingsmarkt.

Ondanks alle wijzigingen in de scheidingsregelgeving bezit de advocaat nog altijd het procesmonopolie: alleen hij of zij is diegene die de scheiding aanhangig kan maken bij de rechter.³ De toenemende concurrentie van bovenstaande beroepsgroepen doch ook van het Internet maakt dat de advocaat steeds efficiënter moet werken. Ontwikkelingen in de gesubsidieerde rechtsbijstand maar ook economische ontwikkelingen zoals de kredietcrisis maken dat een advocaat heden ten dage zoveel mogelijk kwaliteit moet leveren in zo min mogelijk uren. De druk op de advocaat is dan ook groot. Of een cliënt nu betalend is of procedeert op toevoegingbasis, in de veranderende markt moet een advocaat in staat zijn een scheiding zo goed mogelijk doch in zo min mogelijk uren tot een goede afloop te brengen.

Met deze praktische gids deel ik mijn ervaring als advocaat en mediator, docent echtscheidingrecht voor de Nederlandse Orde Van Advocaten (NOVA) en de

¹ Mr Carla Leentjens, senior opleidingsmanager OSR Juridische Opleidingen naar aanleiding van een vraaggesprek met mr Annette M. van Riemsdijk ten behoeve van een cursus voor advocaten genaamd ‘De Echtscheidingszaak: een goed begin is het hele werk.’

² Dit geldt overigens niet alleen voor de professionals doch ook voor diegenen die persoonlijk geconfronteerd raken met een scheiding. De meeste mensen scheiden maar één keer. Van hen kan onmogelijk deskundigheid ter zake worden verwacht. Dit boek is zodanig praktisch geschreven dat ook de niet-professional efficiënter met zijn of haar echtscheidingsproblematiek om kan gaan.

³ Het wetsvoorstel Luchtenveld, met onder andere een administratieve scheiding, is op 20 juni 2006 door de eerste Kamer verworpen. Het wetsvoorstel 23 616 tot wijziging van het scheidingsprocesrecht is op 19 maart 1998 ingetrokken.

Opleiding Sociaal Recht (OSR). Ook mijn ervaring als docent aan het opleidingsinstituut van de vereniging van Familierecht Advocaten Scheidingsmediators (vFAS) het Instituut voor Mediation en Familierechtopleidingen (IMFO) en verschillende universiteiten komt bij het schrijven van dit boek uiteraard van pas.

Wat ik al die jaren aan startende advocaten en professionals heb geleerd is: ‘Hoe pak je een zaak aan?’ Problemen die advocaten in deze cursussen naar voren brachten zijn verwerkt in dit boek. Dit boek is allereerst een gids voor de beginnende echtscheidingsadvocaat (hierna te noemen: de advocaat) en vult de bestaande literatuur over scheiding en ‘familymediation’ aan. Het beoogt gereedschappen aan te reiken die de advocaat nodig heeft om zijn familierechtelijke aspiraties zo snel mogelijk om te zetten in kennis en kunde. Het geeft inzicht in de drie scheidingsprocessen: het menselijke, zakelijke en juridische proces.

Ik hamer in dit boek op onderwerpen, aspecten en elementen die ikzelf van belang vind, en al sluit ik niet uit dat die mening algemene geldigheid zou kunnen bezitten, ben ik me er van bewust dat er andere opvattingen over familierechtadvocatuur bestaan dan die van mij.

Moge dit boek de advocaat behoeden voor valkuilen en er toe bijdragen dat de advocaat inzicht en bekwaamheid ontwikkelt om de scheidende cliënt op een bevredigende wijze te helpen.

Ik hoop dat dit boek advocaten ondersteuning biedt bij de uitvoering van hun werk.

Bilthoven, november 2010